מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מה מוחשי ומה בלתי מוחשי במנהגי החג
- להכיר את משמעות הסימנים ואת טקס התשליך
- לזהות כיצד מורשת ראש השנה ממשיכה גם במשפחות שונות

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה - בחירה

1. ג – השופר מוחשי ושמיעת הקול בלתי מוחשית
2. ב – ראש של דג או כבש
3. ג – יש בשמם משחק מילים על סילוק הרע
4. ג – להשליך מעשים לא טובים ולהתחיל מחדש
5. ב – שולחן החג והאיחול הם חלק מהמורשת שלהן

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – כל סימן מסמל איחול לשנה הטובה
2. לא נכון – השופר הוא חפץ שאפשר לראות ולגעת בו, מוחשי
3. נכון – כך מתואר הטקס בטקסט
4. לא נכון – יש הבדלים בין משפחות, אך המורשת משותפת
5. נכון – שולחן החג והאיחולים נשארים חלק מהמסורת

חלק ג' – השלמת מילים

1. שופר
2. תפוח
3. תשליך
4. מוחשי
5. בלתי מוחשי
6. סימנים

חלק ד' – התאמה - מאכל ומשמעות

- 1 – ה (שיתמו (ייגמרו) האויבים)
- 2 – ד (שיסתלקו הצרות)
- 3 – ב (שייכרתו שונאינו)
- 4 – ג (שנתרבה בזכויות כמו גרגירים)
- 5 – א (שתהיה שנה מתוקה)

חלק ה' – כתיבה פתוחה

1. מאכלים עם משמעות סמלית, הברכה הנלווית אליהם מבטאת איחול לשנה טובה
2. המים והפירורים מוחשיים, הרעיון של ניקוי מעשים והתחלה חדשה בלתי מוחשי
3. תשובה אישית - יש לציין שמירה על שולחן חג, סימנים ואיחולים כחלק מהמסורת המשפחתית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מוחשי - חפץ שרואים/נוגעים, בלתי מוחשי - רגש/משמעות; דוגמאות מהשופר או הסימנים
- כל תשובה הכוללת מאכל ומשמעות נכונה כגון תמר-סילוק אויבים
- לסמל ניקוי מעשים רעים והתחלה חדשה בשנה הבאה

טיפים להפעלה:

- אפשר להביא דוגמאות אמיתיות של סימנים לשולחן ולדון במשמעותם בזמן השיעור
- כדאי לחבר את הדיון על מוחשי-בלתי מוחשי גם למנהגים אחרים שהתלמידים מכירים מהבית

דף תרגול: ראש השנה – מורשת חיה בשולחן ובקול

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בראש השנה יש מנהגים ישנים. חלק מהם אפשר לראות ולגעת, וחלק הם רגשות ומחשבות. נלמד על השופר, האוכל המיוחד וטקס התשליך.

📖 מילון קטן:

מוחשי	דבר שאפשר לראות, לגעת או לשמוע
בלתי מוחשי	דבר שהוא רגש, מחשבה או משמעות ולא חפץ
סימנים	מאכלים מיוחדים שאוכלים בראש השנה עם ברכה
תשליך	טקס בו הולכים למים וזורקים פירורים כסמל לניקוי מעשים
שופר	כלי נגינה עשוי קרן איל שתוקעים בו בראש השנה
מורשת	מנהגים וערכים שעוברים מהורים לילדים
איחול	ברכה טובה שאומרים לקראת השנה החדשה
משחק מילים	קשר בין שם המאכל למשמעות הברכה

1 חלק א' – הבנה - בחירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה אפשר לגעת בו ומה לא, בשופר?

(א) השופר בלתי מוחשי (ב) שניהם מוחשיים (ג) השופר מוחשי ושמיעת הקול בלתי מוחשית

(ד) אין קשר

2. על איזה מאכל אומרים את הברכה הזו?

(א) תמר (ב) ראש של דג או כבש (ג) רימון (ד) דלעת

3. מה המשותף לתמר, סלק וכרתי?

(א) כולם מתוקים (ב) כולם אדומים (ג) יש בשמם משחק מילים על סילוק הרע (ד) כולם פירות

4. למה הולכים לתשליך?

(א) לנקות את הים (ב) לדוג דגים (ג) להשליך מעשים לא טובים ולהתחיל מחדש (ד) לשחות

5. מה מסופר בטקסט על משפחות שאינן דתיות?

(א) הן לא חוגגות (ב) שולחן החג והאיחול הם חלק מהמורשת שלהן (ג) הן הולכות רק לתשליך

(ד) הן אוכלות רק דג

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסימנים בראש השנה הם מאכלים עם משמעות וברכה.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	השופר הוא דבר בלתי מוחשי.	☐	☐
3	בתשליך זורקים פירורי לחם למים כסמל לניקוי מעשים.	☐	☐
4	כל המשפחות חוגגות את ראש השנה באותה צורה בדיוק.	☐	☐
5	גם משפחות לא דתיות שומרות על חלק מהמורשת בחג.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הוא כלי נגינה שתוקעים בו בראש השנה.

2. אוכלים _____ בראש השנה כדי לבקש שנה מתוקה.

3. בטקס ה_____ זורקים פירורים למים.

4. דבר שאפשר לראות ולגעת בו נקרא _____ .

5. רגש או מחשבה שאי אפשר לגעת בהם נקרא _____ .

6. ה_____ הם מאכלים מיוחדים עם ברכה בראש השנה.

4 חלק ד' – התאמה - מאכל ומשמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. תמר	____	**א.** שתהיה שנה מתוקה
2. סלק	____	**ב.** שייכרתו שונאינו
3. כרתי	____	**ג.** שנתרבה בזכויות כמו גרגירים
4. רימון	____	**ד.** שיסתלקו הצרות
5. תפוח בדבש	____	**ה.** שיתמו (ייגמרו) האויבים

5 חלק ה' – כתיבה פתוחה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו מהם 'סימנים' ולמה אוכלים אותם בראש השנה.

2. הסבירו מה מוחשי ומה בלתי מוחשי בטקס התשליך.

3. כתבו כיצד לדעתכם אפשר לחגוג ראש השנה גם במשפחה שאינה דתית, תוך שמירה על המורשת.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין מוחשי לבלתי מוחשי? תנו דוגמה אחת מכל סוג מהחג

כתבו סימן אחד ואת משמעותו

מה המטרה של טקס התשליך?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀